

'Moeilijk gedrag is bespreekbaar geworden'

Schoolteams ervaren steeds meer moeilijk gedrag van leerlingen. Hun aanpak heeft niet altijd het gewenste resultaat, de stress neemt toe. Zo ook in basisschool Wijzer in Kuurne. Daarom startte de school een traject van vorming en begeleiding. Het maakte het hele team 'wijzer' en de rust keert terug. Directeur Sandra Devinck laat ons in de coulissen kijken.

Wat heeft jullie ertoe aangezet om als school in te zetten op gedrag?

Sandra Devinck: "De structuur en de discipline op onze school waren wat zoek geraakt. Daar waren drie redenen voor. Zo zijn we van een autonome lagere school overgegaan in een basisschool met een kleuterafdeling. Daardoor veranderde de hele dynamiek. Het was een echte zoektocht om elkaar te vinden. De komst van een nieuwe directeur bracht nieuwe verwachtingen met zich mee, waardoor er ook veel veranderingsprocessen op gang kwamen. Ten slotte wilden we meer positieve effecten halen uit de cocktail van nationaliteiten in onze school. De contacten met deze ouders waren erg beperkt. Daardoor hadden we minder impact op het gedrag van de kinderen. Dit alles maakte dat de regels, afspraken en verantwoordelijkheden op school voor zowel leerling als leerkracht onduidelijk waren geworden."

Hoe zijn jullie er als team aan begonnen?

Sandra Devinck: "Het begon met teamoverleg. Daaruit kwam duidelijk naar voor dat sociale vaardigheden, net als moeilijk gedrag benoemen en ermee omgaan belangrijke prioriteiten waren. Samen met Elke als adviseur en Ingrid vanuit de vorming van OVSG hebben we een traject uitgetekend van twee jaar, een combinatie van vorming en begeleiding. Tegelijk hebben we een kern-team (warm schoolklimaat) opgericht, dat ondersteuning gaf bij de implementatie van de inhoud van de vorming op de school- en klasvloer."

Hoe inspirerend was dit vormingstraject?

Sandra Devinck: "Heel inspirerend. Het begon met brede basiszorg. Eind augustus was er een studiedag rond groepsdynamiek en heldere regels en afspraken. We spraken meteen af hoe we het schooljaar zouden starten en hoe we, samen met de kinderen, duidelijke jaarafspraken zouden maken en regels opstellen. Dat gebeurde zowel op school- als op klasniveau.

Directeur Sandra Devinck: 'Moeilijk gedrag is nu met het hele team bespreekbaar.'

Kort daarop volgde een tweede, meer preventieve vorming. Die gaf ons inzichten in het sociaal-emotioneel leren van kinderen en het belang om hier effectief mee aan de slag te gaan. Dat was verhelderend. We merkten

Juf Nora: 'Dit bleef me bij: geef als leerkracht niet op, geef het kind niet op. Het mooiste wat je een kind kan geven, zijn nieuwe kansen.'

namelijk dat onze verwachtingen op het vlak van sociale vaardigheden soms hoger lagen dan kinderen op een bepaalde leeftijd aankunnen.

Omgaan met echt moeilijke kinderen bleef wel een knelpunt. Daarom planden we de studiedag over omgaan met moeilijk gedrag vroeger in dan voorzien. We wilden daar als team zo snel mogelijk ondersteuning en tools voor krijgen. Daarnaast kregen we informatie rond herstelgerichte aanpak, straffen en belonen. En ook respectvol communiceren met elkaar zat mee in de vorming."

Gaan jullie nu anders om met moeilijk gedrag dan voordien?

Sandra Devinck: "Moeilijk gedrag is nu met het hele team bespreekbaar. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid geworden, iedereen springt voor elkaar in de bres. We spelen ook veel korter op de bal en blijven problemen goed opvolgen. Meteen ingrijpen heeft een grote invloed op de ontwikkeling en het leren van de kinderen, beseffen we nu. Verder hebben we ondervonden dat we meer aandacht moeten besteden aan de groepsdynamiek en aan de afspraken, wanneer de klasgroep verandert of als er een andere klasleerkracht komt. Dat ondervonden we toen er een klasleerkracht met pensioen ging en de nieuwe klasleerkracht niet zomaar aanvaard werd. Plots waren de klasafspraken heel onduidelijk geworden. Groepsdynamiek en afspraken zijn geen statisch gegeven, het is een groeiproces dat je samen doorloopt met je team, klas, school.

En dat is niet alles. Na de vorming hebben we onze klas- en schoolafspraken herwerkt: minder en duidelijker was het motto. We werken ook niet langer met rijen na de speeltijden. Wanneer de bel gaat, mogen de kinderen zelfstandig naar de klas. Dit geeft leerlingen én leerkrachten meer rust. Een warm welkom in de klas is in de plaats gekomen van opmerkingen bij het 'niet stil in de rij staan'. Bovendien winnen we tijd.

Daarnaast hebben we geleerd om veel meer in te zetten op herstelgericht werken en minder op straffen, al zijn die niet afgeschafte. Straffen blijft soms nodig, al gaan we meer in gesprek met de kinderen en laten we ze ook zelf proberen om conflicten op te lossen. Ten slotte blijven de leerkrachten kalmer en rustiger in een moeilijke situatie. Zo vermijden we dat een conflict verder oploopt."

Wat vonden de leerkrachten ervan?

Sandra Devinck: "Er is echt op maat van de school gewerkt en bijgestuurd, en dat werd sterk geapprecieerd. De nood was hoog, de betrokkenheid van ons team was dan ook groot. Tijdens de vormingen werd heel veel gewerkt met concrete voorbeelden die onmiddellijk bruikbaar waren voor leerkrachten. Er is ook veel tijd vrijgemaakt voor intervisie, waarin we samen naar oplossingen zochten. Dit heeft ons team versterkt en dichter bij elkaar gebracht. De klasleerkracht staat er niet meer alleen voor."

Meester Sybe: 'Ik geloofde niet in het uitstellen van een reactie en er later op terugkomen. Maar ik probeerde het uit en stelde vast dat het wel degelijk effect heeft!'

Directeur Sandra Devinck: 'Kinderen geven nu zelf een punt aan waaraan ze willen werken om de sfeer op school te verbeteren.'

Welk effect zagen jullie bij de kinderen?

Sandra Devinck: "Het mooiste voorbeeld is de reactie van een kind met moeilijk gedrag waarvoor we verschillende maatregelen genomen hebben en maandenlange inspanningen en energie van ons heeft gevegd. Onlangs kwam het kind aan de juf vertellen dat het die maatregelen niet meer nodig had, "Ik kan nu wel zonder...." Dat is typisch: kinderen geven nu zelf maandelijks een punt aan waaraan ze willen werken om de sfeer op school te verbeteren. Een ander kind liep steeds de school uit wanneer hij boos werd. We hebben hem verteld dat boos zijn kan en mag, maar dat hij een plek op school krijgt waar hij naartoe mag lopen om kalm en rustig te worden. Dat doet hij nu ook."

Welke ervaring wil je zeker delen met de lezers?

Sandra Devinck: "Ons praatcafé met ouders. Het is een vast moment waarop we naar de wijk gaan waar de kinderen wonen. Daar organiseren we een samenkomst, in samenwerking met de 'ouderbrugfiguur' van Kuurne. We

bespreken de brieven die meegegeven werden en wat er allemaal op de planning staat. Ouders kunnen zelf vragen stellen, er wordt gepraat over het belang van huiswerk of van samen lezen thuis. Geleidelijk proberen we de ouders naar school te laten komen. We voelen dat ze tot meer bereid zijn, omdat we sterk op verbinding hebben ingezet in een voor hen veilige omgeving."

En wat nu?

Sandra Devinck: "Over enkele jaren komt er een nieuw gebouw. Dan smelten de twee vestigingsplaatsen (Wijzer en Pienter) samen tot één school. Dan wordt het opnieuw wennen en aanpassen. We plannen nog een vorming rond nieuwe autoriteit voor beide teams om te zien of we met beide teams in die richting verder willen gaan. Gedrag is een groeiproces, het is altijd in beweging."

ingrid.didden@ovsg.be
pedagogisch medewerker vorming

Begeleiding versterkt nascholing

In het nascholingsaanbod van OVSG zitten heel wat vormen die werken rond gedrag. Van 'moeilijk gedrag in de kleuterschool' tot werken aan preventie in de brede basiszorg en nieuwe autoriteit (zowel voor basis als secundair). Positieve interactie tussen leraar en leerling ondersteunt de algemene ontwikkeling én de sociale vaardigheden van leerlingen. Hier werk van maken vraagt een schoolbrede aanpak met een visie en heldere afspraken. De combinatie van vorming en begeleiding kan scholen hierin effectief op weg zetten. Onze nascholingen winnen aan kracht doordat onze begeleiding er naadloos op kan aansluiten. Zo wordt de inhoud duurzaam ingebed in de werking van een school, centrum of academie.

www.ovsg.be/nascholing

